

การวิเคราะห์ผลการพัฒนากรอบความคิดการวิจัยในวิทยานิพนธ์ทางการศึกษา

นางสาวปญญิศา ภูมิผล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2554

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5 3 8 3 3 6 3 1 2 7

AN ANALYSIS OF THE RESEARCH FRAMEWORK DEVELOPMENT RESULTS
IN EDUCATIONAL RESEARCH

MISS PUNYISA PHUMIPHOL

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Research Methodology

Department of Educational Research and Psychology

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2011

Copyright of Chulalongkorn University

541317

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์ผลการพัฒนากรอบความคิดการวิจัย

ในวิทยานิพนธ์ทางการศึกษา

โดย

นางสาวปญญาศา ภูมิผล

สาขาวิชา

วิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา

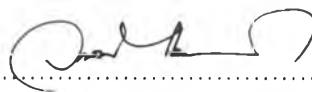
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

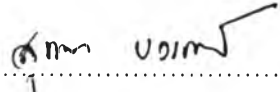
รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา บวรกิติวงศ์

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะครุศาสตร์
(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิ์ แกมเกตุ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา บวรกิติวงศ์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย)

ปัญญา ภูมิผล : การวิเคราะห์ผลการพัฒนากรอบความคิดการวิจัยในวิทยานิพนธ์ทางการศึกษา. (AN ANALYSIS OF THE RESEARCH FRAMEWORK DEVELOPMENT RESULTS IN EDUCATIONAL RESEARCH) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : รศ.ดร.สุชาติ บวรกิตติวงศ์, 145 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อวิเคราะห์ลักษณะของผลการพัฒนากรอบความคิดการวิจัยในวิทยานิพนธ์ทางการศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบลักษณะของผลการพัฒนากรอบความคิดการวิจัยในวิทยานิพนธ์ทางการศึกษาแต่ละมหาวิทยาลัย และ 3) เพื่อนำเสนอกรอบการพิจารณาความเหมาะสมของผลการพัฒนากรอบความคิดการวิจัยในวิทยานิพนธ์ทางการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือวิทยานิพนธ์ของคณะครุศาสตร์และคณะศึกษาศาสตร์จากมหาวิทยาลัย 4 แห่ง ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ และมหาวิทยาลัยศิลปากรที่ผลิตในปี พ.ศ.2548 ถึง พ.ศ. 2552 จำนวนทั้งหมด 400 เล่ม ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบบันทึกการวิเคราะห์ผลการพัฒนากรอบความคิดการวิจัย และเก็บข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญโดยใช้แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์และแบบบันทึกการสัมภาษณ์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์สถิติบรรยาย การวิเคราะห์แบบตารางไขว้โดยใช้โปรแกรม SPSS และการวิเคราะห์เนื้อหา ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ ส่วนใหญ่เป็นวิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมากที่สุด และเป็นวิทยานิพนธ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากรน้อยที่สุด ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยระดับปริญญาโทในสาขาวิชาการสอน มักเป็นใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ และเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง

ผลวิจัยพบว่าวิทยานิพนธ์ที่มีการพัฒนากรอบความคิดการวิจัยจำนวน 281 เล่ม และพบว่ามีผลการพัฒนากรอบความคิดการวิจัยเป็นไปตามกรอบความคิดการวิจัยที่ผู้วิจัยกำหนด ซึ่งประกอบด้วย 1) หลักฐานที่มาของกรอบความคิดการวิจัย 2) ลักษณะสาระในกรอบความคิดการวิจัย (การระบุตัวแปร ความสัมพันธ์ และคำอธิบายกรอบความคิดการวิจัย) 3) ประเภทของกรอบความคิดการวิจัย (จำแนกตามวิธีการพัฒนา และจำแนกตามเนื้อหาที่นำเสนอ) 4) รูปแบบการนำเสนอกรอบความคิดการวิจัย (รูปแบบการบรรยาย รูปแบบแผนภาพ รูปแบบตาราง และรูปแบบผสม)

ผลการเปรียบเทียบลักษณะของผลการพัฒนากรอบความคิดการวิจัยในแต่ละมหาวิทยาลัย พบว่าผลการพัฒนากรอบความคิดการวิจัยทุกเล่มของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยศิลปากรมีการแสดงหลักฐานที่มา ซึ่งส่วนใหญ่มีการระบุตัวแปร ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และคำอธิบายกรอบความคิดการวิจัย โดยส่วนใหญ่พัฒนาจากแนวคิด/ทฤษฎี มักนำเสนอในรูปแบบผสมและเป็นกรอบแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและแสดงคำอธิบายที่เกี่ยวกับตัวแปร ซึ่งตรงตามคำนิยามของการพัฒนากรอบความคิดการวิจัย ส่วนกรอบความคิดการวิจัยของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒและมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์มีลักษณะแตกต่างในส่วนของการนำเสนอกรอบความคิด พบว่า มักจะนำเสนอด้วยรูปแบบตาราง และกรอบความคิดส่วนเป็นกรอบแสดงขั้นตอนการวิจัย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้วิจัยส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนในการพัฒนากรอบความคิดการวิจัย

กรอบการพิจารณาความเหมาะสมของผลการพัฒนากรอบความคิดการวิจัยที่ถูกต้องตามหลักการวิจัย ประกอบด้วย 1) ความเหมาะสมของหลักฐานที่มาของกรอบความคิดการวิจัยพิจารณาจากความตรงกับประเด็นวิจัย ความครอบคลุมประเด็นวิจัย ความทันสมัยของหลักฐานที่มา ความน่าเชื่อถือของหลักฐานที่มา และความชัดเจนในการแสดงหลักฐานที่มา 2) ความเหมาะสมของลักษณะสาระในกรอบความคิดการวิจัยพิจารณาจากการระบุตัวแปรหลักในการวิจัยครบถ้วน การระบุความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และการระบุคำอธิบายหลักฐานที่มาของกรอบความคิดการวิจัย 3) ความเหมาะสมของประเภทของกรอบความคิดการวิจัยพิจารณาจากการแสดงคำอธิบายถึงสาเหตุการเลือกใช้ประเภทของกรอบความคิดการวิจัยและการนำเสนอเนื้อหาในกรอบความคิดการวิจัยโดยแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และ 4) ความเหมาะสมของรูปแบบการนำเสนอกรอบความคิดการวิจัยพิจารณาจากการนำเสนอกรอบความคิดการวิจัยในรูปแบบผสมระหว่างรูปแบบการบรรยายและรูปแบบแผนภาพ

ภาควิชา.....วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา..... ลายมือชื่อนิสิต.....ปัญญา ภูมิผล.....
สาขาวิชา.....วิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา..... ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....สุชาติ บวรกิตติวงศ์.....
ปีการศึกษา.....2554.....

5383363127 : MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH METHODOLOGY

KEYWORDS : CONCEPTUAL FRAMEWORK, CONCEPTUALIZATION, RESEARCH FRAMEWORK

PUNYISA PHUMIPHOL : AN ANALYSIS OF THE RESEARCH FRAMEWORK DEVELOPMENT RESULTS IN EDUCATIONAL RESEARCH. ADVISOR: ASSOC. PROF. SUCHADA BAWONKITIWONG, Ph.D., 145 pp.

The study aimed to 1) analyze development research framework results in educational research 2) compare the characteristics conceptual framework result in educational theses and 3) provide the evaluation framework of the conceptual framework result in educational research. A samples used in this study was 400 then proportionally calculated from 4,715 theses conducted in the years 2548 to 2552 in the Faculty of Education from 4 universities. Data were collected using recording form and interview; and were analyze using descriptive statistical analysis, cross tabulation in SPSS program and content analysis. The attributes of theses were used in this study the most of sampled them were from Srinakharinawit University and the least were from Silpakorn University. The theses were conducted in approximated number of 78-83 volume, mainly postgraduate level and in the academic instruction area, using mostly quantitative research and quasi-experimental research methods.

The result showed that:

1) Developing a research framework results contained four main parts: the evidences of concept study, the contents of the research framework, the characteristics of research framework and the presentation of research framework.

2) A study sample of 400 theses that have 281 theses that developed a conceptual framework. The characteristics of the development of a conceptual framework research in theses each of the universities. The research framework developing of Chulalongkorn University and Silpakorn were similar that showing the concept of research and identifying the relationship between variables used in research. On the other hand, the research framework of Srinakharinawit University and Kasetsart University were presented by using table and showing step in research.

3) The framework for evaluation of the conceptual framework development results were consist of: a) the appropriateness of the evidence that determining from the validity between evidences and research issue, coverage of research issues, modernization of the evidence, creditability of the evidence and clarification of the evidence presentation b) the appropriateness of the contents in the conceptual framework results determining from identification of the key variables in the study, the relationship between variables, and identification of an explanation of the resource of the concept of the study c) the appropriateness of the conceptual framework type based on showing that the clarification of explanation of conceptual framework sources and relationships between variables, and 4) the appropriateness of the presentation of conceptual framework results determined from showing the combination of narrative and relationship between variables diagrams.

Department: ...Educational Research and Psychology.... Student's Signature..... *Punyisa Phumiphol*.....

Field of Study: ...Educational Research Methodology..... Advisor's Signature..... *Suchada Bawonkitiwong*.....

Academic Year:2011.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลือ และเอาใจใส่เป็นอย่างดีจากรองศาสตราจารย์ ดร. สุชาติดา บวรกิตติวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำปรึกษาตลอดจนช่วยเหลือตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เป็นอย่างดีจนกระทั่งวิทยานิพนธ์เสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. วรณี แกมเกตุ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำแนะนำตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และขอกราบพระคุณศาสตราจารย์ ดร. สุวิมล ว่องวานิช รองศาสตราจารย์ ดร.ไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม อาจารย์ ดร. วิชชุดา กิจธรรม และอาจารย์ ดร. วารุณี ลัภนโชคดี ที่กรุณาสละเวลาให้สัมภาษณ์ ซึ่งเป็นข้อมูลที่เป็นความรู้ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้วิจัยอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้วิจัยจนกระทั่งสำเร็จการศึกษา

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา พี่ชาย และนางสาวกิตติยานภาลัย ภูตระกูล ที่ให้การส่งเสริม สนับสนุน รวมทั้งให้ความรักและให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา รวมทั้งขอขอบคุณญาติพี่น้อง และเพื่อนๆ ทุกท่านที่คอยเป็นที่ปรึกษาและให้กำลังใจผู้วิจัยมาโดยตลอด

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญแผนภาพ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามวิจัย	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์ในการวิจัย	5
ประโยชน์ที่ได้รับ	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ตอนที่ 1 ความหมาย ปรัชญา และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา กรอบความคิดการวิจัย	8
ตอนที่ 2 ลักษณะและรูปแบบของการพัฒนากรอบความคิดการวิจัย	14
ตอนที่ 3 หลักการ และขั้นตอนการพัฒนากรอบความคิดการวิจัย	21
ตอนที่ 4 วิธีการที่ใช้ในการวิเคราะห์ผลการพัฒนากรอบความคิด 4 การวิจัย	23
ตอนที่ 5 แนวคิดและเสนององค์ประกอบของผลการพัฒนากรอบ 5 กรอบความคิดการวิจัย	33

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย	42
แบบแผนการวิจัย	42
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย	42
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	43
การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (sample size).....	43
การสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	44
ประเด็นการวิเคราะห์ (ตัวแปรที่ศึกษาและนิยามการวัดตัวแปร).....	45
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	46
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย	53
การเก็บรวบรวมข้อมูล	54
การวิเคราะห์ข้อมูล	55
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง	53
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัย	62
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	102
สรุปผลการวิจัย	104
อภิปรายผลการวิจัย	118
ข้อเสนอแนะ	120
รายการอ้างอิง	122
ภาคผนวก	129
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบคุณภาพของ เครื่องมือ	105 130
ภาคผนวก ข รายงานผู้ทรงคุณวุฒิในการสัมภาษณ์	132
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย	134
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	146

สารบัญญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	ความแตกต่างของกรอบความคิดการวิจัยตามกระบวนทัศน์ปฏิฐานนิยม และปรากฏการณ์นิยม.....	19
2.2	เกณฑ์การพัฒนารอบความคิดการวิจัยแบ่งตามประเด็นที่เกี่ยวข้อง.....	23
2.3	สรุปผลการวิจัยที่ศึกษาการกำหนดกรอบความคิดการวิจัย.....	38
3.1	จำนวนของวิทยานิพนธ์ทางการศึกษาจำแนกตามมหาวิทยาลัยและ ปีที่ผลิต.....	44
3.2	จำนวนของวิทยานิพนธ์ทางการศึกษาจำแนกตามมหาวิทยาลัยและ ปีที่ผลิตและระดับปริญญา.....	45
3.3	การค้ำนวนคะแนนความเหมาะสมของการพัฒนารอบความคิด การวิจัย.....	47
3.4	เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมายคะแนนความเหมาะสม ของการพัฒนารอบความคิดการวิจัย.....	48
4.1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามตัวแปรจัดประเภท.....	56
4.2	จำนวนและร้อยละของวิทยานิพนธ์ที่มีการพัฒนารอบความคิดการวิจัย จำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ.....	63
4.3	จำนวนและร้อยละของการเรียกชื่อการพัฒนารอบความคิดการวิจัย.....	65
4.4	จำนวนและร้อยละของการระบุกรอบความคิดการวิจัยในส่วนต่างๆ ของวิทยานิพนธ์.....	68
4.5	ค่าสถิติพื้นฐานของจำนวนของกรอบความคิดการวิจัยและจำนวนหน้า กรอบแนวความคิดการวิจัย.....	68
4.6	จำนวนและร้อยละของหลักฐานที่มาของกรอบความคิดโดยรวม.....	70
4.7	จำนวนและร้อยละของลักษณะสาระในกรอบความคิดการวิจัยโดยรวม.....	74
4.8	จำนวนและร้อยละของประเภทของกรอบความคิดการวิจัยโดยรวม.....	75
4.9	จำนวนและร้อยละของรูปแบบการนำเสนอกรอบความคิดการวิจัย โดยรวม.....	76

ตารางที่		หน้า
4.10	จำนวน ร้อยละและค่าโคสแควร์พื้นฐานที่มาของกรอบความคิด ของแต่ละมหาวิทยาลัย	80
4.11	การวิเคราะห์ลักษณะสาระในกรอบความคิดของแต่ละมหาวิทยาลัย.....	85
4.12	จำนวน ร้อยละและค่าทดสอบโคสแควร์ประเภทของกรอบความคิด การวิจัยของแต่ละมหาวิทยาลัย	87
4.13	จำนวน ร้อยละและค่าทดสอบโคสแควร์ของรูปแบบการนำเสนอ กรอบความคิดการวิจัยของแต่ละมหาวิทยาลัย.....	89
4.14	ความตรงประเด็นของหลักฐานที่มาของกรอบความคิดการวิจัย.....	90
4.15	ความครอบคลุมของหลักฐานที่มาของกรอบความคิดการวิจัย	91
4.16	ความทันสมัยของหลักฐานที่มาของกรอบความคิดการวิจัย	92
4.17	ความน่าเชื่อถือของหลักฐานที่มาของกรอบความคิดการวิจัย	92
4.18	ความชัดเจนของการแสดงหลักฐานที่มาของกรอบความคิดการวิจัย.....	93
4.19	ความเหมาะสมโดยรวมของหลักฐานที่มาของกรอบความคิดการวิจัย.....	94
4.20	ความเหมาะสมของการระบุตัวแปรในกรอบความคิดการวิจัย.....	95
4.21	ความเหมาะสมของการระบุความสัมพันธ์ในกรอบความคิดการวิจัย.....	95
4.22	ความเหมาะสมของการระบุคำอธิบายกรอบความคิดการวิจัย.....	96
4.23	ความเหมาะสมของลักษณะสาระในกรอบความคิดการวิจัยโดยรวม.....	97
4.24	ความเหมาะสมของประเภทของกรอบความคิดการวิจัย.....	98
4.25	ความเหมาะสมของรูปแบบการนำเสนอตัวแปร.....	99
4.26	ความเหมาะสมของรูปแบบการนำเสนอความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร.....	99
4.27	ความเหมาะสมของรูปแบบการนำเสนอคำอธิบายกรอบความคิด.....	100
4.28	ความเหมาะสมของวิธีการนำเสนอกรอบความคิดการวิจัยโดยรวม.....	101
4.29	ความเหมาะสมโดยรวมของการพัฒนากรอบความคิดการวิจัย.....	102

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
2.1	ลักษณะสาระในกรอบความคิดการวิจัย.....	10
2.2	ความเชื่อมโยงระหว่างปรัชญา ทฤษฎีและเทคนิควิธีการวิจัย.....	13
2.3	กรอบความคิดของผู้วิจัยในการวิจัยนี้.....	41
5.1	รูปแบบกรอบความคิดที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร แบบที่ 1.....	109
5.2	รูปแบบกรอบความคิดที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร แบบที่ 2.....	110
5.3	รูปแบบกรอบความคิดที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร แบบที่ 3.....	110
5.4	รูปแบบกรอบความคิดที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร แบบที่ 4.....	110
5.5	รูปแบบกรอบความคิดที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร แบบที่ 5.....	111
5.6	กรอบความคิดการวิจัยที่ไม่ระบุตัวแปรทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัย.....	111
5.7	กรอบความคิดการวิจัยที่ไม่ระบุตัวแปรทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัย.....	111
5.8	รูปแบบของกรอบความคิดที่เป็นกรอบแสดงขั้นตอนการวิจัย แบบที่ 1.....	112
5.9	รูปแบบของกรอบความคิดที่เป็นกรอบแสดงขั้นตอนการวิจัย แบบที่ 2.....	113